

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA
PSČ 116 40 PRAHA 1, Nám. CURIEOVÝCH 7

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK Oponenta

Téma práce : Spolupracující obviněný

Autor : Mgr. Lucie STUPKOVÁ

Konzultant : Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

Předkládaná rigorózní se zabývá velmi aktuálním tématem, a to problematikou institutu spolupracujícího obviněného. Jde o téma velmi aktuální s ohledem na probíhající rekonstrukci trestního práva procesního a diskuse o rozšíření dohody o vině a trestu na všechny trestné činy (tedy i na zvlášť závažné trestné činy po vzoru slovenské právní úpravy) a diskuse o zavedení institutu korunního svědka.

Z hlediska obsahového a metodologického mohou konstatovat, že pojednání o daném tématu důsledně vychází z jeho věcného zaměření, jež si autorka vymezila strukturou rukopisu. Systematika, jak ji nabízí zmíněný obsah, je vcelku vhodně strukturovaná do 5 kapitol.

Pokud jde o vlastní metody zpracování látky, autorka se opírala o právně dogmatickou analýzu odpovídajících hmotně právních úprav domácích a zahraničních, jakož i aspektů sociologických, mezinárodně právních a evropsko právních.

Posuzováno z metodologického pohledu vychází práce především ze studia české právní úpravy a české odborné literatury. Autorka využila i možnosti ke studiu a právně dogmatické analýze informací obsažených v zahraniční odborné literatury, ať již se jedná o odborné monografie, komentáře k relevantním zákonům a časopiseckých článků. Autorka rovněž analyzovala judikaturu Nejvyššího soudu ČR, Ústavního soudu ČR a Evropského soudu pro lidská práva,

Autorka se podařilo v práci soustředit mnoho nejrůznějších materiálů a poznatků týkajících se tématu práce. Sebrané materiály autorka zevrubně popisuje, analyzuje a cituje. Zvolené téma rozhodně nepostrádá na aktuálnosti. Téma práce stále skýtá dostatečný prostor pro vědecké

zkoumání. Předmětná práce tedy může být vědecky přínosnou. Struktura práce v zásadě odpovídá potřebám tématu a respektuje metodologie postupu od obecného ke zvláštnímu. Autorka věnuje také pozornost některým návrhům *de lege ferenda*, které se objevují v odborné literatuře, a které jsou na jedné straně vedeny ambicí zvýšit motivaci osob zapojených do organizovaného zločinu ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení, na straně druhé však zabraňují získání privilegovaného statutu pro obviněného, který sice splňuje podmínky pro označení za spolupracujícího obviněného, ale zároveň byl již v minulosti odsouzen, či je v současnosti stíhán, pro jinou trestnou činnost.

Institut spolupracujícího obviněného, který představuje hmotněprávní řešení institutu korunního svědka, byl do českého trestního řádu začleněn na pátý pokus novelou č. 41/2009 Sb. a to současně s přijetím nového trestního zákoníku, tj. od 1.1.2010. V daném okamžiku se jednalo jednak o reakci na dlouhodobé požadavky odborné veřejnosti, aby bylo zákonem upraveno postavení osob, které jsou členy organizovaných skupin a dalších zločineckých uskupení, jež by byly za určitých podmínek ochotny spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení a poskytnout jim tolik důležité informace, a také o splnění závazku ke kterému Česká republika přistoupila na základě Rezoluce Rady EU č. 4970111(01) ze dne 20.12.1996 o jednotlivcích, kteří spolupracují při soudním řízení v boji proti mezinárodně organizovanému zločinu. Na základě této rezoluce by jednotlivcům, kteří „odpadnou“ od organizované zločinecké skupiny nebo jiné zločinecké organizace a učiní vše, co mohou k tomu, aby předešli dalšímu páchání zločinnosti, nebo poskytnou policii a soudním orgánům náležitou pomoc, měly být poskytnuty výhody při ukládání trestu a způsobu jeho výkonu.

Je však nutné si rovněž uvědomit, že použitím uvedeného institutu dochází v obecné rovině k zásahům do základních zásad, na kterých je vystavěno trestní právo procesní, když se jedná především o zásadu legality a zásadu oficiality. Na druhou stranu nelze opomenout, že i základní zásady trestního řízení podléhají v průběhu času určitému vývoji, kdy dochází k začleňování stále nových a nových výjimek z tradičního inkvizičního kontinentálního procesu (často pocházejících z prostředí *common law*), které ve svém důsledku modifikují i tradiční zásady trestního řízení. V této souvislosti si dovoluji tvrdit, že právě institut spolupracujícího obviněného představuje jednu z těchto výjimek. Navíc nelze než souhlasit s prof. Musilem v tom směru, že za svízelné důkazní situace při odhalování organizovaného zločinu je stát oprávněn, aby zákonem omezil některé ústavní principy, musí však postupovat tak, aby zabránil svévoli státních orgánů, tj. musí dostatečně určitě stanovit podmínky aplikace zaváděných institutů.

Právní úprava spolupracujícího obviněného je po celou dobu své existence v rámci trestního řádu obsažena pouze v jediném ustanovení, a to v § 178a TR, tedy jde o institut aplikovatelný v přípravném řízení, související rovněž s podáním obžaloby. Z pohledu hmotněprávního, jenž se

projevuje především v oblasti sankcionování spolupracujícího obviněného, hrají důležitou roli i ustanovení TZ, a to především § 39 odst. 1, § 41 písm. m), § 46 odst. 2 a § 58 odst. 4 TZ.

V závěru autorka uvádí, že institut spolupracujícího obviněného i v českých poměrech představovat jeden z účinných prostředků v boji proti nejzávažnějším formám organizovaného zločinu.

Otázky pro ústní obhajobu :

1. Při ústní obhajobě by autorka měla vyjádřit k možnosti upuštění od potrestání u spolupracujícího obviněného a vypořádat se odlišnými nároky v nauce, např. s názorem svého školitele Prof. Jelínka, že spolupracující obviněný za spolupráci s orgány činnými takto honorován být neměl.
2. Zavedení institutu korunního svědka vedle institutu korunního svědka o problémy s tím spojené (viz např. MUSIL, J.: Korunní svědek – ano, či ne? Trestní právo, 2003, č. 4).
3. Zda by bylo vhodné lege ferenda modifikovat ustanovení § 178a odst. 1 TR v tom směru, že by daná osoba, která poskytla všechny relevantní informace již v rámci přípravného řízení, měla garantován statut spolupracujícího obviněného již v rámci předsoudního stádia trestního řízení.
4. Dále by autorka měla reagovat reaguji na stěžejní změny, jež tento institut zaznamenal v souvislosti s přijetím zákona č. 193/2012 Sb., k nimž lze řadit především zavedení faktické beztrestnosti pro spolupracujícího obviněného a v návaznosti na zajištění jeho širšího využití v praxi i rozšíření možnosti označení za spolupracujícího obviněného i v řízení o zločinech.

Závěr :

Lze konstatovat, že předložená rigorózní práce je zdařilým zpracováním zvoleného tématu. Výklad je vhodně rozčleněn, autorka poctivě pracuje s poznámkovým aparátem i judikaturou. Autorka ve své práci využila přiměřené množství dostupných literárních pramenů a osvědčila svoji schopnost jejich využití pro vlastní autorský text.

Předkládaná rigorózní práce přináší nové vědecké poznatky a je tak přínosem pro zkoumání této oblasti trestního práva. Po obsahové i formální stránce autorka splnil všechny nároky kladené na rigorózní práci a předložená práce je plně způsobilá k obhajobě.

V Praze dne 3. května 2016

Doc. JUDr. Jiří Herczeg, Ph.D.

oponent